

KamraTnytt Höstnummer 2020

Styrelseordförande har ordet

Bästa kamrater!

Världen vi lever i just nu är sig inte lik som den var förut! Ingen kunde väl föreställa sig denna globala utveckling när det tidigt i år började komma information om ett virus som börjat sprida sig i Kina. Hela världen har påverkats av Coronaviruset och smittotalen syns fortsatt öka (när detta skrivs i början av oktober). Folkhälsomyndigheten har inte ändrat sina rekommendationer beträffande riskgrupper, varav en riskgrupp är personer i åldern 70 år och äldre.

Cirka 50 % av våra medlemmar har uppnått åldern av 70 år och däröver och tillhör därmed det ålderläge som av Folkhälsomyndigheten klassat som en riskgrupp. Att genomföra ett fysiskt möte nu i höst får anses oförsvarligt, så styrelsen har beslutat att senarelägga årsmötet med kringarrangemang till 2021. Inledningsvis var dock ambitionen att genomföra mötet i oktober 2020, om ändrade förutsättningar givits av Folkhälsomyndigheten. Nu blev det inte så, varför styrelsen vid ett telefonmöte 2020-08-26 beslöt att senarelägga årsmötet till 2021.

Rent tekniskt skulle ett digitalt möte nog kunnat genomföras, men med de praktiska åtgärderna som behöver göras samt att kallelse och övrigt underlag skall ges ut minst 30 dagar före mötet skulle tidpunkten för mötet bli väldigt sent under året. Årsmötet 2021, vilket planeras att avhållas på Amf 1/Muskö, kommer därför att omfatta förvaltningen för såväl år 2019 som år 2020.

Vår planeringsinriktning för årsmötesarrangemanget 2021 är ett genomförande som berör såväl Amf 1 på Berga som Muskö. Vår föreningsordförande Torgny Henryson håller fortsatt i trådarna för planeringen. Torgny har sänt ett handbrev i ärendet till Marinstaben, men vi har inte fått ett definitivt besked ännu. Som läget är just nu har vi dock ett preliminärt positivt besked, men vi måste koordinera datum med mera med hänsyn till den ordinarie verksamhet som bedrivs på de båda verksamhetsställena. Förläggning torde bli på Muskö med hänsyn till de begränsningar som råder beträffande sovplatser på Berga. På Muskö finns en nybyggd kasern, som har tillräcklig kapacitet. Styrelsen sammanträder 2020-10-14 och till dess hoppas vi ha fått besked. Var uppmärksam på hemsidan! Vi kommer att lägga ut information på den, så fort vi har besked i någon riktning.

Litet längre fram i tiden, men inte så långt ändå, är det dags att fira föreningens 25-årsjubileum. Året för detta är 2022, så planeringen har redan påbörjats. Styrelsen har tillsatt en arbetsgrupp och den har redan tagit in offerter och andra underlag. Avsikten är att genomföra årsmötet på den ort som föreningen bildades, det vill säga i Östersund. Preliminärt datum för årsmötet 2022 med 25-årsarrangemang är 2022-05-10—12. De som arbetar med detta ”projekt” är Lasse Öberg, Jan Nyström, Jan Sandström och Sven Mattsson. Du som har förslag kring detta jubileum – ta gärna kontakt med någon i arbetsgruppen.

Sist men inte minst, glöm inte att betala medlemsavgiften på 125 kronor till plusgiro

618 45 79-8 eller Swisha till 123 666 23 81. I skrivandes stund har 41 medlemmar inte betalt sin årsavgift för 2020, varav fem stycken ej heller har betalt för 2019. Påminnelser är skickade och flera påminnelser är på gång

Foto: Christer Lagert

Jag hoppas att alla kamrater följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer och håller ut! Min förhoppning är att omvärldsläget skall förbättras inom en närmre framtid och att vi till våren kan träffas igen på sedvanligt sätt!

Per Gunnar Persson
Styrelseordförande

Vanligtvis innehåller höstnummret av KamraTnytt, bland annat, en omfattande rapport från årets genomförda årsmöte och alla kringarrangemang. Då årsmötet inte har kunnat genomföras så har vi istället fått utrymme för en mer allmänt hållen försvarsmaktsinformation från vår föreningsordförande. Tack för följande bidrag Torgny!

Försvarmaktens stöd till samhället under pandemin

(Av Torgny Henryson med stöd av Claes Ivgren, C FPE Försvarsmedicin, Maritha Küller, C RPE Kommersiell avdelning och Patric Hjorth, C RPE Logistik avdelning.)

I början av mars började vi alla bli medvetna om att det som började i Kina också var en verklighet för oss här i Sverige. I början blev inte så många sjuka, men insikten om att viruset är farligt och oberäkneligt, blev snabbt uppenbart. Människor blev svårt sjuka och vi började få dödsfall i Sverige.

Den negativa utvecklingen gick mycket snabbt och redan i början i mitten av mars började Försvarmakten stödja andra myndigheter.

ÖB skrev en dagorder till sin personal i Försvarmakten den 8 april, där han bland annat skrev:

Situationen för flera samhällssektorer är utmanande. Särskilt står vårt hälso- och sjukvårdssystem under stark press. I denna situation är det en självklarhet att vi i Försvarmakten ger allt stöd till samhället vi kan – med materiel och utrustning, med kompetens och personal.

Jag ska försöka ge en bild av, med tyngdpunkt i logistiken, i vilken utsträckning och hur Försvarmakten lämnat det stödet under våren och sommaren. Lite också på slutet, om hur kärnverksamheten i Försvarmakten påverkats.

Försvarmaktens uppgift att stödja samhället

Statsmakterna har ställt har fyra huvuduppgifter till Försvarmakten:

- Försvara Sverige mot väpnat angrepp.
- Hävda vår territoriella integritet.
- Bidra till fred och säkerhet i omvärlden.
- Stärka det svenska samhället vid påfrestningar i fred.

Uppgiften att stärka samhället vid påfrestningar i fred är inte dimensionerande, d v s Försvarmakten ska bidra med de resurser ”som ändå finns” i organisationen och stödet ska vara kostnadsneutralt, Försvarmakten ska alltså ha kostnadstäckning för det stöd som lämnas. Beredskap och förmåga för att kunna lösa övriga huvuduppgifter får inte påverkas. Stödförordningen reglerar hur stödet kan lämnas och formerna för det.

I den mån en myndighet behöver stöd, sänder den en stödbegäran till Försvarmakten. Försvarmakten värderar därefter om stödet kan lämnas i enlighet med stödförordningen och om stödet påverkar beredskap och operativ förmåga. Insatsstaben i Högkvarteret bereder begäran och Chefen för Insatsstaben

beslutar om stödet kan lämnas. Efter genomförd verksamhet fakturerar Försvarsmakten den myndighet som begärt stödet.

Den påbörjade totalförsvarsplaneringen i samverkan med övriga totalförsvaret har varit en bra grund i hanteringen av pandemin. På nytt har samverkansvägar börjat byggas upp och det har underlättat under pandemin. Försvarsmaktens engagemang under pandemin kommer också skapa bättre förutsättningar inför fortsatt planering för totalförsvaret.

Hur organiserades ledningen av stödet till samhället

En styrka i Försvarsmakten är att ha byggt upp rutiner och arbetssätt för att kunna hantera ledning i komplexa situationer och under tidspress. Medarbetarna utbildas och övas regelbundet för dessa förhållanden. Under pandemin valde man att aktivera SOFU NAT (stående order för understöd nationellt). Förstärkningar av personal för att kunna verka i olika planeringslag med uthållighet var nödvändigt. Det var också, precis som ledning vid insatser, väsentligt att organisera tillfälliga beredningsgrupper, Joint Action Team (JAT) för olika områden, t ex Logistik, där representanter från olika delar i HKV ingick.

Alltså kunde ledningen genomföras efter devisen "lev som Du lär" och på så sätt kunde en stor mängd stödbegäran beredas och beslutas med mycket korta tidsförhållanden.

Det blev snabbt och mycket tydligt att Försvarsmakten hade materiel och kompetens som var efterfrågad och användbar. Sammanlagt har 115 stödbegäran inkommit till Försvarsmakten och av dem har 74 beviljats. Ett antal återtogs och ett fåtal avsågs.

Som en följd av beviljade stödbegäran har ca 90 order/direktiv beslutats för att reglera uppgifter till olika mottagare i Försvarsmakten, som fått uppgifter för att genomföra det stöd som beviljats.

Vad har Försvarsmakten stött med

Vi har nog alla genom media, bildat oss en uppfattning om den bredd av stöd som Försvarsmakten har lämnat. Listan skulle bli lång om allt skulle nämnas, men några områden kan vara intressanta att lyfta fram och lite längre fram återkommer jag till logistiken mer explicit.

ÖB framhöll i sin dagorder att bidra med kompetens. Det har också genomförts, bl a till Socialstyrelsen, Tillväxtverket och länsstyrelser. Den personalen har varit mycket uppskattad för sin förmåga att strukturera och skapa rutiner i operativ verksamhet och lägesuppföljning. Personalen har kommit från olika staber och förband och har planerats i månadsvisa pass. Försvarsmaktens personal som förstärkt på andra myndigheter har aldrig agerat med mandat eller fattat beslut för den myndighets räkning man förstärkt på, utan de har bidragit med stabsstöd.

Stöd till Folkhälsomyndigheten med provtagningar och laboratorieingenjör har genomförts genom Totalförsvarets skyddscentrum.

Frivilligorganisationerna har hjälpt personer i riskgrupper med matinköp, transporter och annat, i stora delar av landet.

Försvarsmaktens stöd inom logistiken

Nedan följer en beskrivning av det stöd som Försvarsmakten har genomfört inom logistiken. Det blir lite kortfattat eftersom det annars skulle bli alltför omfattande.

Försvarsmedicin

Inom försvarsmedicinen har nog det mest påtagliga och uppmärksammade i media, varit upprättandet av 30 intensivvårdsplatser och 40 vårdplatser på Älvsjömassan i Stockholm. Resurserna stod klara att

övertas av Region Stockholm redan den 3 april. Försvarsmedicincentrum i Göteborg ledde upprättandet med stöd av bl a hemvärnssoldater. Logistikchefen i HKV överlämnade fältsjukhuset.

På samma sätt överlämnades resurser för 20 intensivvårdsplatser och 50 sjukvårdsplatser vid Östra sjukhuset i Göteborg den 27 mars till Västra Götalandsregionen och Sahlgrenska sjukhuset. Också i Göteborg var det Försvarsmedicincentrum som hade uppgiften att genomföra upprättandet.

Försvarsmakten stödde Socialstyrelsen med att bygga upp en av deras sjukvårdmoduler i Helsingborg. Stöd har också lämnats för att bygga upp förstärkningsresurser i sex regioner med sjukvårdstält och sjukvårdssängar.

Fältsjukhuset i Stockholm kom aldrig i bruk. I Göteborg tog fältsjukhuset Kronan mot patienter under en kortare tid. Genom förstärkningar av den befintliga intensivvården och vårdkapacitet på våra ordinarie sjukhus, klarades krisen. Resurserna fanns där som en yttersta reserv om krisen hade fortsatt att eskalera och ordinarie sjukhus hade blivit gränssättande.

Materiel och försörjning

I slutet av mars påbörjades ett intensivt arbete med att hantera de tillgångar av sjukvårds- och skyddsmateriel som fanns i Försvarsmakten och som började efterfrågas. Arbetet planerades och leddes i HKV av Produktionsledningens Logistikavdelning på Resursproduktionsenheten. En ständig samverkan i JAT-bredningar genomfördes med Insatsstaben.

Det klassiska uttrycket BTD (Behov Tillgång och Differens), men med tyngdpunkt på behov och tillgång, surrade ständigt i korridorerna. Uttrycket "Stora T", som stod för den samlade tillgången i Försvarsmakten av den aktuella materielen, blev ett gängse begrepp. Trickigheten blev sedan att hantera och dirigera materielen till rätt mottagare och plats med rätt försändningsadress. Inte alltid lätt med tanke på att det ofta förekom oklarheter i den typen av detaljinformation i stödbegäran. FMLOG svarade i stor utsträckning för hantering och distribution av materiel som dirigerats.

Bland sjukvårdsmaterielen har röntgen- och EKG-utrustning levererats till fältsjukhusen i Stockholm och Göteborg. Dessutom har 154 ventilatorer och lika många övervakningsmonitorer levererats till olika sjukhus.

Exempel på den skyddsmateriel som Försvarsmakten stödde med är ca 50.000 skyddsmask 90 och ca 40.000 C-vätskeskydd. De myndigheter som beviljades stöd var Socialstyrelsen (som i sin tur fördelade inom sjukvårdsorganisationen), Polisen, Kriminalvården, Tullverket och Rekryteringsmyndigheten.

Transporter

Transportområdet blev en viktig funktion. Dessutom behövdes anpassningar på olika sätt för att kunna klara risker som pandemin innebar.

Ett antal helikoptrar kompletterades på ett sätt som innebar att COVID patienter kunde transporteras på ett säkert sätt. Totalt har 39 patienter transporterats av Försvarsmaktens helikopterflottilj.

Tolv ambulanser med personal ur Försvarsmakten har stött regioner under perioden.

Försvarsmaktens Transportkontor i FMLOG stödde, utöver utökad transportverksamhet för materiel, Utrikesdepartementet med hemtagning av svenska medborgare och ambassadpersonal från utlandet.

Upphandling och inköp

Socialstyrelsen fick av regeringen i uppdrag att hantera inköp av skydds- och medicinteknisk utrustning. Socialstyrelsen konstaterade tidigt att lagernivåerna av skyddsmateriel var för låga för att klara prognostiserat behov. Eftersom behovet ökade lavinartat i hela världen insåg man att det krävdes extraordinära åtgärder för att köpa in och upphandla det som fanns tillgängligt på en snabbt förändrad nationell och global marknad. En stödbegäran inkom till Försvarsmakten och FMV för att stödja Socialstyrelsens anskaffningsverksamhet. FMV åtog sig att stödja med upphandling av medicinteknisk utrustning medan Försvarsmakten svarade för stöd av anskaffning av sjukvårds- och skyddsmateriel. Arbetet genomfördes i samverkan mellan Försvarsmakten och FMV och under Socialstyrelsens paraply för att dra största nytta av leverantörernas erbjudanden. Inom Försvarsmakten leddes arbetet av Kommersiella avdelningen i Resursproduktionsenheten och Inköpsenheten vid Försvarsmaktens HR-centrum genomförde inköp och upphandlingar.

Den snabba utvecklingen av pandemin världen över skapade ett omfattande globalt behov av skyddsmateriel, vilket medförde en omfattande varubrist på marknaden. En situation som ställer nya och mer krävande krav på inköpsorganisationen. En utmaning var att hantera tidsfaktorn under rådande läge då konkurrensen var mycket stor för de produkter som fanns på marknaden. Situationen innebar att inköpen skedde till stor del utanför ordinarie nationella försörjningskanaler då även dessa hade omfattande svårigheter att leverera. Det krävdes att kontraktering skedde direkt eller indirekt med tillverkningsindustrin, ofta internationellt. En konsekvens av situationen krävde andra villkor än de gängse, såsom förskottsbetalning, leverans vid fabrik och behov av alternativa transportlösningar samt omfattande test- och kvalitetskontroller.

I ett läge där efterfrågan är stor och tillgången är begränsad uppstår svårigheter av olika karaktär. Icke seriösa aktörer försöker att tjäna pengar på situationen med produkter med bristande kvalitet eller med skenaffärer som ska förskottsbetalas. I inköpsverksamheten utarbetades metoder för att skilja ut hållbara och seriösa affärserbjudanden samt att säkerställa kraven på produkterna. I det läge som rådde, under stark tidspress och med risk att förlora erbjudanden om leveranser, krävdes djuplodande analyser och förmåga fatta snabba beslut.

Inom Region Stockholm skapades en operativ ledning på Nya Karolinska Sjukhuset (Command center) för att sammanhålla anskaffningsverksamheten och där Försvarsmakten inledde ett nära samarbete och med personal på plats. SCANIA bidrog med att bemanna och bygga upp logistiksystem för att i realtid följa behoven, förbrukning, estimerar prognoser och omsätta detta till behov av inköp och därtill kopplade logistik- och transportlösningar av sjukvårds- och skyddsmateriel.

I efterhand kan det konstateras att Försvarsmakten återigen uppvisat förmåga med välfungerande rutiner, kompetent personal och goda förberedelser. Detta har i hög grad bidragit till en verksamhet med mycket få fall av kvalitetsbrister eller affärer med oseriösa leverantörer.

Under perioden hanterades 2100 erbjudanden från olika leverantörer och ett mindre antal, ca 100 blev föremål för ett kontrakt.

Teknisk tjänst

I den situation som uppstod har den tekniska tjänsten sin viktigaste uppgift före och efter. Det vill säga att ha tillräckligt hög materiell tillgänglighet för att materielen ska kunna användas direkt utan underhåll, är avgörande för att kunna stödja mottagaren. I den här situationen och för den materiel som efterfrågades, kan man konstatera att det fungerade. Materielen var tillgänglig, med rätt status. Det är viktigt att ta med som erfarenhet. Hade materielen haft brister skulle inte tidskraven klarats.

Den kvalificerade medicintekniska materielen som Försvarmakten bidrog med till fältsjukhusen utnyttjades bara till del i verksamheten, men det startades en planering för att över tid kunna underhålla materielen.

Efter genomförd verksamhet har också kontroll av materielen och eventuella behov av tillsyn, genomförts. Eftersom vi inte vet om en andra pandemi våg drabbar oss, måste beredskapen vara hög för att kunna bidra igen.

Försvarmaktens Teknik- och vidmakthållandekontor, TVK (tidigare Tekniska kontor, TeK) har haft en viktig roll i att stödja materielförsörjningen och planera för teknisk tjänst.

Hur har pandemin påverkat Försvarmaktens kärnverksamhet

Arbeta på distans eller hemifrån - inga resor och möten

I och med pandemins utbrott införde Försvarmakten, precis som alla andra verksamheter i Sverige, de restriktioner som Folkhälsomyndigheten beslutat. Det innebar i princip ingen mötesverksamhet och inga resor. Om möjlighet ska medarbetarna arbeta på distans och/eller hemifrån. Nya rutiner för städning, restaurangverksamhet med mera har införts.

Trots restriktioner och en påfrestande vår, rullar verksamheten i Försvarmakten enligt plan.

Våra krav på sekretesshanteringen innebär begränsningar i möjligheten att arbeta hemifrån, men det har kunnat mötas, bl a med växelvis hemarbete inom arbetslag.

Inställda övningar och evenemang

Under våren har mycket planerad verksamhet ställts in.

Den försvarmaktsövning som planerades att starta den 11 maj flyttades fram till senare. Istället har begränsade övningar genomförts förbandsvis och under beaktande av restriktionerna. Soldaternas möjlighet till hemresor har begränsats.

Mycket av kurs- och utbildningsverksamhet har haft en paus under våren. Där det varit genomförbart har det bedrivits studier på distans.

Evenemang, ceremonier, konserter m m har ställts in eller flyttas fram i tiden.

Avslutning

Försvarmakten har varit en viktig och betydelsefull stödmyndighet till det svenska samhället i den fjärde huvuduppgiften under pandemin. Det finns många tillgångar i Försvarmakten, som i form av kompetens och materiel kan merutnyttjas av samhället i en uppkommen situation med stor tidspress.

Det är uppenbart att samhället behöver vara mer robust när det gäller att upprätthålla beredskap, t ex när det gäller skyddsmateriel m m vid en pandemi. Nästa kris kan komma att ha en annan innebörd. Vad borde vi i Sverige förbereda inför detta?

Det finns ett antal områden i samhället där vi borde ha bättre beredskap och genomförda förberedelser. Det är tragiskt med alla dödsfall vi drabbats av, men situationen har förhoppningsvis inneburit att vi fått upp ögonen för, i vilket sårbart samhälle vi lever. Ytterligare erfarenheter och slutsatser för att bygga upp ett gemensamt totalförsvar kan nu börja dras. Sedan måste många aktörer i samhället ”göra verkstad” av det.

Hänt vid FMTS

Op logbat - FMTS nya krigsförband

Text & foto: Christian Lövgren/FMTS

Vid årsskiftet upphörde FMTS krigsförband, 1. Tekniska bataljon. Istället bildades ett nytt förband, 1. Operativa logistikbataljon. Skiftet är mer än bara ett namnbyte.

– Förändringen påverkar stora delar av FMTS, inte bara bataljonen, menar bataljonens chef Caroline Norenborg.

Många erfarenhetsseminarier och övningsutvärderingar har visat att det finns ett stort behov av operativa transporter i alla försvarsgrenar. Alltså förmåga att genomföra transporter mellan den bakre nivån med förråd och civila leverantörer, till främre nivån där materielen behövs. För att komma i bättre balans har transportenheter ur Trängregementets tidigare logistikbataljoner slagits ihop med tekniskt kompani ur Teknisk bataljon och bildat 1. Operativa logistikbataljon (1. Op logbat).

Detta innebär att teknisk tjänst inte längre är bataljonens huvudfokus. Istället är det transporter och förnödenhetsförsörjning som står för två tredjedelar av bataljonens uppgifter.

– Vi har ett arv från teknisk bataljon, men är i en uppbyggnadsfas av Op logbat, säger Caroline Norenborg. Vi måste lyfta blicken och inte tänka lika mycket på teknisk tjänst.

Efter en överenskommelse mellan arméchefen och logistikchefen kommer Trängregementet att utbilda kompanierna för transport och förnödenhetsförsörjning åt Op logbat, medan FMTS i sin tur kommer att utbilda tekniska kompanier åt arméns brigadunderhållsbataljoner.

– Detta kräver ett ingående samarbete med Trängregementet, där vår utbildningsplanering blir hårt knuten mot deras. Detta i sin tur ger utmaningar i och med att vi tillhör olika försvarsgrenar.

Stor omställning

Att insatsförbandet skiftar fokus innebär en omställning för hela förbandet FMTS, inte bara för bataljonen som enhet.

– Det är ett stort arbete för fler delar av FMTS när vi formar om oss till att inte bara syssla med teknisk tjänst, utan logistik generellt. Vi måste ha ett nytt mindset, men det handlar också om behov av ny infrastruktur och personalkompetenser, säger Caroline Norenborg.

Den nya bataljonen kommer att ha en personalram på strax under 800 personer, som planen ser ut i dag, och många är K-personal (kontinuerligt anställda). Det är en skillnad från de flesta andra krigsförband, men för att förvalta den kompetens som behövs inom 1. Op logbat är det ett måste. Visionen är att det i framtiden ska finnas fyra operativa logistikbataljoner, men som alltid handlar det om pengar och avvägningar som måste göras.

Överstelöjtnant Caroline Norenborg tog över som bataljonschef i november förra året. Något hon är mycket glad för.

– Det här är ett riktigt roligt jobb! Jag är positiv till de förändringar som nu sker, även om vi har otroligt mycket arbete framför oss. Men vi tar en sak i taget, säger hon och fortsätter: Alla arbetsplatser har sina fördelar, men på FMTS finns en väldigt positiv anda som gör det kul att arbeta här.

En slutövning tillsammans

Text & foto: Christian Lövgren/FMTS

Rekryternas slutövning genomfördes i mitten av maj. Under övningen drogs många erfarenheter och lärdomar – något som ska ligga till grund för nästa slutövning. Ungefär 150 personer, rekryter och medarbetare, från olika enheter deltog under övningen. För rekryternas del var det ett kunskapsprov och ett avslut på utbildningsåret och för många medarbetare var det starten på något nytt.

FMTS olika enheter var involverade på olika sätt och i varierande grad. Själva övningsplaneringen utgick från StabsE och J7 med Lars Engström som biträdande övningsledare och Anders Bengtsson som bataljonsövningsledare. Samtliga J-funktioner i staben hade arbetsuppgifter som var kopplade mot övningen, en del fler än andra – ekonomi, personalplanering, trafiksäkerhet, verksamhetssäkerhet, kommunikation, matbeställningar, säkerhetstjänst, IT- och samband och mer därtill.

De erfarenheter som drogs under övningen sammanställdes och ska användas inför uppstarten av nästa slutövning. Genom att använda erfarenheterna utvecklas vi och kan göra ett än bättre genomförande.

För 1. Operativa logistikbataljon var det den första slutövningen sedan de blev en ren logistikbataljon med allt vad det innebär. Bataljonen har fått nya uppgifter i form av transporter och förnödenhetsförsörjning. Att förse Försvarsmakten med teknisk tjänst finns så klart kvar. De nya uppgifterna är en omställning för FMTS som helhet, inte bara bataljonen.

– De nya uppgifterna är en utmaning för FMTS som hittills har fokuserat på teknisk tjänst, men nu måste bredda sin repertoar och kompetensutveckla personalen även inom transport- och förnödenhetstjänst. Det kommer ta ett tag för oss att befästa dessa kunskaper, menar Caroline Norenborg, chef 1. Operativa logistikbataljon.

Att försvarsmaktsövningen Aurora flyttades fram bara en månad innan genomförandet gjorde att en omplanering fick göras i högt tempo. Det blev en snabb planering med ett bra resultat. Bataljonen är nöjd med slutövningen och hur det blev.

– Slutövningen var perfekt för bataljonens utveckling eftersom de nya uppgifterna även medför att bataljonsstab, som är ett arv från teknisk bataljon, ska fungera som bataljonsstab i krig. Vårens övningsserie innebar därför att denna bataljonsstab övades i sina befattningar för första gången. För att verkligen öva oss i detta så har personal från hela FMTS kunnat bidra med att utbilda, ställa krav och testa oss bland annat genom att vara med i spelgrupper, menar Caroline Norenborg, bataljonschef.

Utbildningsenhetens olika avdelningar har varit involverade i rekrytutbildningen under året. För bland andra ledning/sambandsrekryterna och stridsfordonsmekanikerna är den centrala befattningsutbildningen här på FMTS hos Ledningssystemavdelningen och Marksystemavdelningen. Att samma lärare nu får följa med ”ut i skogen” är bara positivt.

– Slutövningen möjliggjorde för våra lärare att komma ut och se hur det är i den militära kontexten. Det ger dem en bra anknytning till nästa utbildningsomgång men också en större trovärdighet i lärarrollen, säger Mikael Larsson, chef Utbildningsenheten.

Markverkstadsenheten bidrog till slutövningens genomförande med att ha förändrade öppettider och därmed en ökad tillgänglighet.

– Vi har stöttat på bred front under slutövningsperioden, från norr till söder, berättar Lars Axelsson, chef Markverkstadsenheten. Vi har i dialog med förbanden fått önskemål om stöd och det har varit vårt bidrag, vilket har fungerat bra.

FunkE hade till uppgift att ansvara för planering, genomförande och uppföljning av bataljonsstabsutbildningen.

– Min upplevelse var redan från start att det var ett bra planeringsarbete och mina medarbetare fick vara med och bidra med det som de kan. De gick in för detta med stort engagemang och var inspirerade från första början. Jag har bara hört positivt och tycker att det har varit ett bra samarbete mellan våra olika enheter, berättar Lars Håkansson, chef för FunkE.

Samarbetet inom FMTS har upplevts som positivt och viss samverkan skedde även inom garnisonen. Hallandsgruppen och LogE kanske kan räknas som både interna och externa.

– Hallandsgruppen engagerade sig i ett moment med kort varsel och det blev ett mycket gott resultat, säger Lars Engström, biträdande övningsledare. Jag tycker det är roligt att se hur framgångsrikt det blir när vi alla strävar mot samma mål och vilken enorm kompetens det finns när vi alla hjälps åt!

Anders Bengtsson, bataljonsövningsledare är nöjd när han summerar slutövningen.

– Jag tycker det är glädjande, vi har gjort detta tillsammans med ett gott resultat. Många av de som har varit involverade har fått en helhetsbild och nya perspektiv som de kan använda sig av framöver. Som UtbE, där lärarna får se hur det funkar i skogen eller FunkE när de skriver målsättningar för förbandet, de har fått ytterligare perspektiv av hur det ser ut i verkligheten.

Övningsledaren Niklas Jörnsby fyller i de positiva repliker som finns.

– Vi gjorde det som vi sa att vi skulle göra, vi lade en plan och fullföljde den. Jag tycker att vi bör använda resultatet och erfarenheterna som en modell för andra samarbeten mellan enheterna.

Många är också rörande överens om att slutövningen ökat och främjat förbandsandan och skapat en god grund för en vi-känsla inom FMTS.

– Jag tycker slutövningen har varit en ”vinn-vinna” på många olika nivåer och inom olika områden, däribland kompetens och samhörighet, menar Mikael Larsson, C UtbE.

– Detta ska vi absolut fortsätta med, vi ska hitta nya former och utveckla det mer, det är riktigt bra att se bortom egen enhet, avslutar Anders Bengtsson.

Några miljöbilder från övningen:

Soldater ur Op logbat förstärker försvaret av grupperingsplatsen

Värnpliktiga mekaniker ur stridsfordonsrepggruppen reparerar stridsfordon 90

En verktygslåda på 122:an innebär att det pågår teknisk tjänst.

C FMTS, överste Annelie Vesterholm, besöker slutövningen och pratar med meknikerna.

Rapport från Teknikland

(Av Jan Nyström)

Museet Teknikland har som många andra tvingats hålla stängt p g a Coronapandemin. Beslutet togs efter att ha värderat både förväntad beläggning och risk för smittspridning. Även övrig verksamhet inom ramen för Teknikland och Milmus Z har gått på sparlåga då ju huvuddelen av oss tillhör någon riskgrupp. Vi hoppas nu alla att det 2021 kommer bli mer ”normalt” igen, men ser också fram mot år 2022 då vår förening firar 25 år. Vår förening bildades i Östersund och vi ska nu undersöka om 25-årsmötet och kamratträffen skulle kunna genomföras i Östersund.

Inventeringen av alla gamla föremål från flydda dagars teknikutbildning har som sagt tagit paus, men vi har stött på föremål tidigare som behöver identifieras. Kan du hjälpa oss identifiera följande föremål? Skicka ett svar till jannenystrom@gmail.com eller ring 0733456028. Tack på förhand!

Föremål nr 1: Verkar vara en hållare för något. Den ska i sin tur troligen spännas fast på ett bord. Föremålet låg bland vapen-/pjäsmateriel.

Föremål nr 2: Kanske ska man dra något genom röret och samtidigt påverka det från sidorna med skruven från sidan. För lädersnören? Föremålet låg bland vapen-/pjäsmateriel.

En anekdot från livet inom Försvarsmaktens Tekniska tjänst idag!

(Av ÖSgt Marcus Kilander)

En rekryt fick till uppgift att lossa ett av bakhjulen på en Scania P 124, till sin hjälp fick rekryten ENDAST använda den utrustning som tillhörde fordonet. Rekryten meddelades tiden som rekryten hade till för fogande och att den skulle anmäla till mig om den var färdig före utsatt tid eller om den stötte på problem.

Rekryten hade inga frågor och påbörjade arbetet.

Efter ca 20 minuter kom rekryten och anmälde sig till mig med en liten skamsen blick.

Rekryten - ”1:e serg, det har hänt en grej...”

Jag – ”Men för tusan Rekrytsson, vad är det nu du lyckats med?”

Rekryten visar då upp hylsstaget:

Vad som hade hänt var att rekryten hade tagit ett hylsstag från fordonets verktygssats och försökt få på det över en hjulmutter. Problemet var att det var fel storlek på hylsan, den var en 32 och hjulmuttern är av storlek 34. Så istället för att försöka leta upp en annan hylsa med rätt storlek så plockade rekryten fram en 7,5 kg slägga och ”såg till att hylsan passade”

Resultatet blev en hjulmutter och en hylsa som blivit för evigt förenade.

Till rekrytens försvar så fanns hylsan i fordonets verktygssats tillsammans med den hylsan med rätt storlek.

Tack för bidraget Marcus! Med anledning av detta inslag vill vi återkomma med en Nygammal uppmaning! Vi uppmanar er alla att bidra med underlag till KamraTnytt. Exempelvis från lokala kamratmöten, återträffar med kurskamrater etc. Det vore även trevligt om ni ville dela med er av roliga händelser eller intressanta erfarenheter från tidigare eller nuvarande verksamhet inom den tekniska tjänsten. Maila underlag (text och bilder) till: kamratnytt@kamratoff.se

Jubilarer 2021

Medlem	Postort	Ålder	Datum	Medlem	Postort	Ålder	Datum
Berthold Fredman	Björklinge	99	0109	Bengt Jigfelt	Göteborg	93	0516
Mikael Lilja	Örkelljunga	60	0109	Bengt Andreason	Bålsta	80	0611
Åke Olsson	Vallentuna	80	0112	Göran Lindblad	Malmö	70	0614
Ingvar Jøgevik	Kristianstad	85	0116	Bertil Liljekvist	Hässleholm	93	0620
Gösta Jansson	Insjön	85	0128	Lars G Andersson	Stockholm	80	0624
Urban Björklund	Ljungsbro	75	0205	Igor Blom	Sollefteå	85	0625
Sam Lindmark	Burträsk	70	0209	Kent Jacobsson	Enköping	60	0629
Jan-Erik Fredlund	Strängnäs	70	0212	Torbjörn Engqvist	Trosa	75	0706
Göte Bodén	Avesta	95	0215	Roland Boström	Järfälla	75	0708
Martin Lundgren	Östersund	96	0222	Thor Hägglöf	Eksjö	96	0710
Ronnie Åbrandt	Kristianstad	70	0225	Jan Fredholm	Växjö	85	0714
Nils Skoging	Uppsala	80	0308	Bo Ekholm	Flen	75	0720
Lars-Olov Larsson	Rosvik	80	0320	Hans Einarsson	Enköping	70	0811
Rune Gunnarsson	Jönköping	80	0324	Ruben Östlund	Örebro	80	0813
Bill Röshagen	Boden	75	0329	Reinhold Berg	Åmål	80	0828
Göte Lundmark	Skövde	75	0409	Anders Janson	Enköping	60	0828
Hasse Karlsson	Torup	75	0419	Olov Johansson	Göteborg	91	0905
Karl-Erik Niklasson	Kristinehamn	96	0423	Bengt Eriksson	Täby	60	0913
Bror-Eric Blomqvist	Kristinehamn	90	0502	Ulf Larsson	Boden	75	0916
Bernth Dahlin	Östersund	75	0502	Arne Åboge	Norrälje	80	0929
Kaj Danielsson	Visby	75	0511	Bo Jacobsson	Nyköping	80	1009
Per-Erik Thunström	Falun	80	0513	Börje Modin	Brunflo	80	1017

Jubilarer 2021(forts.)

Medlem	Postort	Ålder	Datum	Medlem	Postort	Ålder	Datum
Pär Öfjäll	Valdemarsvik	60	1107	Jouko Sedvall	Västerås	60	1206
Alf Rickardsson	Uppsala	85	1117	Göte Andersson	Boden	90	1218
Curt Johansson	Nyköping	80	1122	Per-Olof Andersson	Hjo	70	1227
Torbjörn Pettersson	Östersund	70	1129	Per-Arne Öhman	Bålsta	80	1231
Jan Sandin	Strängnäs	80	1130				

Medlemmar som avlidit

Namn	Postort	Ålder	Namn	Postort	Ålder
Sven Bagewitz	Vinslöv	94 år	Torsten Larson	Strängnäs	79 år
Per Andersson	Kungsängen	93 år	Henrik Öhman	Malå	77 år
Gerhard Johansson	Göteborg	91 år			